

II.

Udvalgets Mindretal (Clausager, N. Jensen, Kjær, Winther) har ikke med Fleertallet kunnet gaae ind paa ved Lov at fastsætte, hvorledes den danske Hær skal ordnes i alle dens Enkeltheder, men har antaget, at dette som hidtil kunde betroes til kongelig Anordning, naar blot Lovens fastsatte Hovedbestemmelserne for selve Hærens Ordning og dens Forhold til Befolkningen, og det forbeholdtes Repræsentationen gennem de aarlige Finantslove at kunne øve Indflydelse paa de Punkter i Hærplanens Enkeltheder, som maatte trænge til Forandringer, ligesom det skeer ved andre Foretagender, hvortil Bengebevillinger finde Sted i Genhold til Planer og Overslag fra Administrationens Side. — Det ligger i Sagens Natur, at en indenfor disse Grændser liggende Handlefrihed for Administrationen er nødvendigere ved Hærorordningen end ved nogen anden Statsorganisme; thi i intet andet Forhold have de usorubsecte Tilfælde et saa stort Omraade eller et saa uafviseligt Krav paa hurtigt at imødegaaes.

Idet vi betragte Hærvæsenet fra dette almindelige Standpunkt og spørge os selv, om Maskineriet, som det er blevet indrettet 1842 og siden udviklet gennem forskellige Endringer, ikke nogenlunde har fyldestgjort Hensigten, saa maae vi svare: Jo. — Forsaavidt der har været ført Anke over Hæren og dens Optræden, saa kan Skylden herfor ikke søges hos selve Organismen, men deels i ydre Omstændigheder, deels i en mindre heldig Benyttelse af den tilstedeværende Organisme.

Blandt vigtige ydre Indvirkninger til Forstyrrelse for Forsvarsvæsenet i de Krige, Riget har ført siden 1842, nemlig i 1848 og 1864, maa nævnes, at indre Oprør og Trafald begge Gange har ved Udbrudet af Krigen svækket Hærstyrken og gjort Dele af den mindre paa lidelige, dernæst, at Børslet inden Krigens Udbrud har været meget kort, endelig at Rigets politiske Stilling og dets Forsvarsevne har været opfattet i Forbindelse med offentlige Tractater og Garantier, som have svigtet. Indflydelsen af disse Aarsager maa regnes fra, naar der

skal sælbes en Dom om den til den udviklede Plan af 1842 støttede Hærs Brugbarhed.

I 1848 kaldt $\frac{2}{3}$ af Hæren fra eller foresømt at give Møde, og dog var den, med 20 Dages Barsel, ikke alene samlet paa Krigsskuepladsen, men havde i den Tid slaaet og sprængt Oprørshæren, der havde stillet sig imod den, og leverede 14 Dage senere uden væsentlige Banheld et 9 Timers Slag mod en meer end dobbelt saa stor Styrke. Det defensivt Sommerfelttog forfattedes med ret godt Held, Hæren vorede tiltrøds for de ikke ubetydelige Tab, til en Styrke af 31,500 Mand i Jylland og paa Als i fuld kampdygtig Stand, 2,000 Mand paa Fyen og 5,000 paa Sjælland, hvortilblandt endel Mandskab under Øvelse, tilsammen den 10de August c. 38,500 Mand.

I 1864 var Børslet noget længere, noget over 1 Maaned var givet til at samle Hæren, men den Magt der skulde mødes, de to tydste Stormagter med hele Lybfland i Ryggen, var overmægtigere, Opgaven, Forsvaret af en beskæftiget Grændse, vanskeligere, især i en for Udførelsen heraf saa slet Aars tid. Den Hær, der under slige Forhold kan gjøre et saa heldigt Tilbagetog som det til Als og Jylland, levere en Fægtning som den ved Sankelmark og gennemføre et Forsvar som det ved Dybbøl, paa den tør der ikke klages.

Det Uheld, der mødte Hæren paa Als, kan ikke længer tillægges Organisationen.

Mindretallet kan derfor ikke følge dem, der synes tilbøielige til at kaste Skylden for vore Banheld over paa Mangler ved Hærplanen; men selv om dette var saa, vilde Mindretallet dog ikke kunne slutte sig til dem, der gaae ind paa Regjeringens Forslag om at binde Hænderne paa den ved endel Lovbestemmelser, der ikke kunne tjene til Andet, end til at besvare dens Handlefrihed i de afgjørende Dieblit og derved formindste dens Ansvar.

Mindretallet er saaledes overbevist om, at der hverken kan være Banfællighed eller Fare ved at lade Krigsbestyrelsen beholde den Frihed, den hidtil har havt med Hensyn til den egentlige Hærplan, o: Enkelthederne ved Troppesafdelingernes Sammensætning, Øvelser, Øvelsesetid o. s. v. indenfor de af os foreslaaede Grændser.